

2. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. Проблемы эстетики / Н.Я. Дьяконова. – М. : Наука, 1978. – 209 с.
3. The complete poetical works of William Wordsworth [Електронний ресурс]. – London : Macmillan, 1888. – Режим доступу : <http://www.bartleby.com/145/wordchrono.html>

REFERENCES

1. Belekhova, L.I. (2002), Slovesnyi poetychnyi obraz v istoryko-typolohichnii perspektivi : linhvokohnityvnyi aspekt (na materialy amerykanskoi poezii) [Verbal poetic image in the historic and typological perspective : linguistic and cultural aspect (on the material of American Poetry)], Kherson, Ailant, Ukraine.
2. Diakonova, N.I. (1978), Angliiskii romantizm. Problemy estetiki [English romanticism. Problems of aesthetics], Moscow, Nauka, Russia.
3. The complete poetical works of William Wordsworth, London, Macmillan, 1888. – available at : <http://www.bartleby.com/145/wordchrono.html>

УДК 28.09

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОДІЙ НАПОЛЕОНІВСЬКИХ ВОЄН У НОВЕЛІСТИЦІ Т. ГАРДІ

Росстальна О.А., к. філол. н.

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка,
вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, Україна*

rosstalna@gmail.com

У статті проаналізовано особливості інтерпретації подій наполеонівських воєн у новелістичних оповіданнях Т. Гарді «Історія 1804 року» та «Сумний гусар з німецького легіону». Репрезентація військових подій відбувається через суб'єктивовану взаємодію двох наративів, метафоризацію та міфологізацію фактів із життя персонажів. Поетологічні та мовні характеристики новел утворюють особливий історичний простір.

Ключові слова: новелічне оповідання, наратор, оповідач, розповідач, історичний простір.

ОСОБЕННОСТИ ИНТЕРПРЕТАЦИИ СОБЫТИЙ НАПОЛЕОНОВСКИХ ВОЙН В НОВЕЛЛИСТИКЕ Т. ГАРДИ

Росстальная Е.А.

*Черниговский национальный педагогический университет имени Т.Г. Шевченко,
ул. Гетьмана Полуботка, 53, г. Чернигов, Украина*

В статье проанализированы особенности интерпретации событий наполеоновских войн в новеллистических рассказах Т. Гарди «История 1804 года» и «Грустный гусар из немецкого легиона». Репрезентация военных событий происходит через субъективированное взаимодействие двух нарративов, метафоризацию и мифологизацию фактов из жизни персонажей. Поэтологические и языковые характеристики произведения образуют особое историческое пространство.

Ключевые слова: новеллистический рассказ, наратор, рассказчик, повествователь, историческое пространство.

THE PECULIARITIES OF NAPOLEONIC WARS' INTERPRETATION IN SHORT STORIES BY T. HARDY

Rosstalna O.A.

*Chernihiv National T. Shevchenko Teachers' Training University,
Hetmana Polubotka str., 53, Chernihiv, Ukraine*

The article is dedicated to the analysis of T. Hardy short stories «A Tradition of Eighteen Hundred and Four» and «The Melancholy Hussar of the German Legion» in the course of interpretation of the Napoleonic wars in these writings. Military events presented in a large retrospect, are the basis of the plot of these works. In both short stories the characters retell the events of their youths in the period of the military confrontation in Europe.

The common feature is a complex narrative model and specific historical space created in the stories. An important element of the spatial structure of both works is anthroponomy system. Allocating of legendary heroes names the author provides a kind of romanticizing events. Another important element is individual artistic details which help to create an image of romantic character – Napoleon. For the narrator image of Napoleon is a variant of the development of social space and its romanticizing. The main character needs a hero to build its own past in order to prove to others his importance. Having two narrators in the short stories, and therefore the assessment of the situation, which is told from two points of view, determine the specifics of the author's presence in the story. Orientation of T. Hardy on factual accuracy and detail is due to the specificity of narrative tradition of late XIX–early XX century. The short stories present two space-time scheme (realistic and romanticized realistic), implemented all of the above methods of creating artistic reality.

Key words: short story, narrator, anthroponomy system, historical space.

Наполеонівські війни та їхні наслідки, що визначили перебіг історії Новітнього часу, мали значний вплив на розвиток світового літературного процесу загалом та творчість окремих письменників зокрема.

Події, пов'язані з наполеонівськими війнами, склали сюжетну основу кількох різножанрових творів англійського письменника Томаса Гарді: роману «The Trumpet Major» (1880), гумористичної балади «The Sergeant's Song» (1880) (входила до роману), новелічних оповідань «A Tradition of Eighteen Hundred and Four» (1882) та «The Melancholy Hussar of the German Legion» (1889), вірша «The Alarm» (Wessex Poems, 1898) та поеми «The Dynasts» (1908). Сам письменник визначав два новелістичні оповідання як «військові історії». Вплинули на вибір тематики творів факти біографії письменника. Він з дитинства захоплювався історією наполеонівських воєн [1, с. 230], а його родичем був уславлений капітан Томас Гарді – герой Трафальгарської битви.

Незважаючи на високий рівень вивчення романної та поетичної частин творчого доробку англійського письменника, такий його складник, як мала проза, досліджена вітчизняними вченими (М. Урнов, Л. Смикалова, І. Канторович, А. Бурцев, А. Невструєва, Ю. Селезньова,) та зарубіжними літературознавцями (К. Бреді, Ч. Мей, С. Гілмартін) фрагментарно. Отже, вивчення цього аспекту творчості письменника потребує подальших досліджень. Метою літературознавчої розвідки є вивчення особливостей інтерпретації подій наполеонівських воєн у новелічних оповіданнях «Історія 1804 року» та «Сумний гусар з німецького легіону», адже саме ці події, подані в значній ретроспекції, складають сюжетну основу згаданих творів.

Новелічні оповідання побудовані у формі розповідей героїв про свою молодість, що збіглася з військовим протистоянням у Європі. Спільним є складна наративна модель творів та специфічний історичний простір, створений у них.

Обидва твори мають структуру «оповідання в оповіданні». Автор використовує характерну для народної традиції форму розповіді історій затишними вечорами біля вогнища, яка близька до жанрової традиції *tale* (оповідка, байка). Цей невеликий за обсягом прозовий твір передбачає наявність оповідача, має нескладний сюжет та не фіксує розвиток характерів героїв.

Обрамленням для історії про висадку французів у «Історії 1804 року» є розповідь оповідача про один із вечорів, коли, він, ховаючись від дощу, завітав до готелю й почув історію старого Соломона Селбі. У творі наявні два наратори. Перший оповідач, той, хто розповідає, виступає як дійова особа, суб'єкт розповіді. Другий є розповідачем на ім'я Соломон Селбі, що виступає у творі ще й об'єктом розповіді.

Історія про таємну висадку Наполеона переповідається Соломоном Селбі вже багато разів, але щоразу переживається ним заново. Оповідь персонажа, побудована як суцільний монолог, промаркована емоційно забарвленими реченнями та запитаннями, що структуровані не як запитання до слухачів, а радше розповідача до себе. Герой перепитує себе ніби від імені слухачів і відразу ж відповідає на запитання. За допомогою таких

ритмічно-структурованих речень як: *O 'twas a curious time! Afeard? No; I was never afeard of being alone at these times; Not know Boney? I should think I did know Boney* [2, с. 57], створюється враження, що розповідач насолоджується власною історією. Він створює ілюзію того, що організує, відслідковує реакцію своїх слухачів. Укотре розповідаючи про знаменні для себе події, герой одночасно виступає в ролі і слухача, й оповідача.

Специфіка структурної та сюжетної будови твору «Сумний гусар з німецького легіону» теж зумовлена наявністю двох нараторів.

Незважаючи на те, що оповідь ведеться від третьої особи, наявність точки зору учасників подій, і, відповідно, героїв твору, збережена. За допомогою коментарів типу *she assured me, Phyllis used to say, according to her own account, at least, she conceives*, оповідач постійно нагадує читачеві про те, що ця історія була переказана йому. Проте наявний у творі й голос самого оповідача. За нашим спостереженням, точка зору героїв збережена у випадках, коли констатуються події, оповідач же «озвучує» всі описи й замальовки. Важливо відзначити, що погляд оповідача, запропоновані ним описи можна назвати «чоловічим поглядом». Так, пейзажна замальовка, якою відкривається твір, – стислий опис, що складається з деталей *Here stretch the downs, high and breezy and green, absolutely unchanged since those eventful days* [2, с. 167], презентує просторовий образ Егдонського пустища, що має особливе значення в художній системі Т. Гарді [3, с. 152]. Натомість пейзажна замальовка, що розпочинає другу частину новелістичного оповідання, дуже стримана, має радше констатуючий характер, містить чоловічий погляд: *The spot was high and airy, and the view extensive, commanding Portland – the Isle of Slingers – in front, and reaching to St. Aldhelm's Head eastward, and almost to the Start on the west* [2, с. 159]. У такому ж стилі подаються описи військового табору.

Важливим елементом просторової структури обох творів є система антропонімів. Так, ім'я головного героя «Історії 1804 року» збігається з іменем славнозвісного царя Соломона. Соломон Селбі презентує свою розповідь у вигляді історії немолодої, досвідченої людини, яка багато чого побачила в житті. Натомість читач розуміє, що «мудрість» цього чоловіка – ілюзія, що створюється за допомогою цікавої історії, головну роль у якій оповідач відводить собі. Прізвище героя також є промовистим. Воно збігається з назвою англійського містечка Селбі (*Selby*) на березі річки Уз (*Ouse*) у північному Йоркширі. У минулому місто було центром торгівлі, яка здійснювалася через канал Селбі. За розповіддю старого, таємна розвідка французів відбулася на березі каналу. Зв'язок прізвища та географічної назви, з одного боку, підкреслює нібито достовірність вторинної реальності художнього простору, а, з іншого, символізує прив'язаність героя до цього географічного простору, що є характерним для творів Т. Гарді. За допомогою топоніму Селбі акцентується належність героя до простору весекського світу, міцний зв'язок із ним.

Ім'я іншого героя – дядечка Боба – теж є важливим для розуміння авторського задуму. Скорочене від Роберт (*Robert*) ім'я має германське коріння та походить від слів «*fame*» (слава) «*brigh*» (яскравий). Воно потрапило до Англії за часів норманської навали. Дядечко Боб підтримує героїчне значення власного імені. Проголошуючи *I must act in this, and immediate, or England's lost!*, він ніби повертається в героїчне минуле. Хоча до того й нагадується, що герой був у стані сильного алкогольного сп'яніння, але, може, саме це підбадьорювало його, додавало значення у власних очах. Наділяючи героїв іменами з легендарно-романтизованим героїчним значенням, автор здійснює своєрідну романтизацію події, про яку оповідає Селбі, а отже, і романтизацію просторової площини розповідача.

Показовим є й ім'я головної героїні «Сумного гусара». Філіс надзвичайно сором'язлива. Вона не звикла до товариства, а тому при зустрічі з незнайомою людиною *blushed to her*

shoulders. Зовнішнє життя по-своєму проривається у світ Філіс: вітер, що грає з листям, нагадує їй шелестіння спідниць гості, що перетнула поріг; точіння серпа – екіпаж, що під'їхав до будинку; гарматний залп далеко в морі – скидання багажу з карети на землю; охайно підстрижене тисове дерево – високого чоловіка, що стоїть біля воріт. Філіс бачить і чує те, що їй, як і будь-якій молодій дівчині, хотілося б мати в житті. Вона дійсно чекає на гостей, хоче, щоб у її житті з'явилося щось нове. Ім'я головної героїні *Phyllis* – грецьке за походженням, та перекладається як «зелень». Філіс і справді нагадує зелений паросток серед пустелі. Мабуть, це – одна з причин, чому вона погоджується вийти заміж за Хамфрі Гоулда. Шлюб із чоловіком, який, за його словами, близький до двору – спосіб вирватись назовні, у яскравий світ. Проте її наміру перешкоджає зустріч із солдатом Матеусом Тіною, а події війни обертаються на тло для романтичної, проте драматичної любовної пригоди, що змінює життя головної героїні. Філіс, що живе у своєму маленькому, замкненому та ізольованому світі, не думає та не знає про війну, яка стукає до її дверей двері в образі гусара Матеуса Тіни.

Цього персонажа можна назвати «сентиментальним», якщо використати це поняття в тому значенні, яке воно мало у XVIII ст., – «схильний до роздумів мрійник». До речі, і сама назва твору витримана в стилістиці сентименталізму XVIII ст.

Він привернув увагу Філіс своєю самотністю та сумним настроєм. Матеус Тіна задумливий мрійник, що тужить за батьківщиною та матір'ю. Саме ці риси зближують юнака та дівчину. Оповідачем це підкреслюється шекспірівською ремінісценцією: *Like Desdemona, she pitied him*.

Для Філіс стосунки з Матеусом – захоплення. За словами оповідача, *though she was far from regarding him as her lover in the serious sense in which an Englishman might have been regarded as such* [2, с. 165]. Матеус був для Філіс якимось ідеальним створінням, мрією, а радше уособленням тих мрій, що вона мала. Проте вона по-своєму кохає його, можливо, й не до кінця це усвідомлюючи. За словами оповідача, *she lost her heart to Matthäus before she was herself aware* [2, с. 165]. Разом із тим стосунки з гусаром іноземного легіону серйозно загрожували репутації молодій дівчині. Батько, який напевно знав про її зустрічі з Матеусом, спочатку робить дочці жорстке зауваження, а потім вирішує відправити її до тітки. Хамфрі Гоулд, який згодом повертається, висловлює своє обурення чутками про можливий зв'язок Філіс із гусаром. Адже такі стосунки означали б порушення традицій, виклик усій спільноті. Зрештою, незважаючи на всю невинність зв'язку між Філіс та Матеусом, її репутація страждає. Оповідач зазначає, що навіть після смерті жінки в околиці згадувалися саме ті уривки з історії Філіс, що були найбільш несприятливими для її репутації. Проте сама Філіс не бачить нічого поганого в зустрічах з Матеусом. У його особі вона знаходить «рідну душу», тепло й розуміння, яких не було в її житті.

Для Матеуса ж зустрічі з Філіс – єдина розрада у військовому житті, сповненому суму за батьківщиною та матір'ю. У стосунках із нею він надзвичайно чемний, цнотливий, ввічливий та добрий. Він ставиться до дівчини з увагою, турботою та ніжністю, яких вона не знала, адже батько зовсім не приділяв їй уваги, а стосунки з містером Гоулдом навряд чи можна було назвати романтичними. Для Матеуса стосунки з Філіс надзвичайно серйозні, адже саме з нею він пов'язує своє майбутнє життя на батьківщині. Молодий гусар мріє про повернення на батьківщину.

«Повернення на батьківщину» – поняття, дуже особливе для творчого доробку Т. Гарді. Це не просто назва одного з романів письменника, а метафора, що означає повернення до свого коріння, до природного й гармонійного існування. Матеус Тіна не вояк за своєю природою. Він потрапив до армії не з власного бажання. Його обтяжують військові обов'язки, дисципліна та муштра. Він мріє про «повернення на батьківщину», проте його мрії не судилося здійснитися.

Для Філіс же втеча з Матеусом – своєрідний спосіб вирватись із в'язниці власного життя. Саме зустрівши Матеуса, вона гостро відчуває відсутність батьківської любові, свою відчуженість від інших селян. На перший погляд, ніщо більше не утримує дівчину вдома. Батьківщина Матеуса, його дім вважаються їй Елізіумом, де вона знайде щастя. Проте Філіс забракло рішучості здійснити заплановану втечу і доля (невблаганний Фатум у поетиці Т. Гарді) готує дівчині жорстоке покарання. Її колишній наречений одружується з іншою, а Матеуса страчують за дезертирство. Читачу не відомо, як надалі склалася доля Філіс, проте можемо припустити, що зустріч з Матеусом Тіною та подальші події так і залишилися найвизначнішими в її житті, підсумок якого підбиває оповідач: *The older villagers, however, who know of the episode from their parents, still recollect the place where the soldiers lie. Phyllis lies near* [2, с. 176].

Драматизм історії Філіс контрастує з іронічно-хвалькуватим тоном розповіді Соломона Селбі, який, незважаючи на похилий вік, із точністю відтворює події знаменної для нього ночі. Наявність великої кількості деталей скоріше за все є результатом багаторазового повторення оповіді. Селбі докладно описує розташування армії Бонапарта, її чисельний склад тощо. Навряд чи такої обізнаності можна очікувати від хлопчика, сина простого пастуха, яким був Селбі на той час, коли нібито відбувалися події. У розповіді героя сама історія супроводжується своєрідною історичною довідкою про перебіг наполеонівських воєн.

Значний обсяг оповіді займає родовід Селбі, опис його дитячих років, роботи на пасовищі. Відтворення подробиць дозволяє головному герою підкреслити свою значущість. З точки зору Селбі, він переповідає не просто історію про таємну висадку французьких військових на англійський берег, а історію про те, як він, Соломон Селбі, побачив висадку Наполеона. Цікаво, що герой, згадуючи події, дивиться на них ніби з двох позицій одночасно – з позиції Селбі-дитини і позиції Селбі-дорослої людини, яка має багатий життєвий досвід та неабияку фантазію. Так, Селбі-хлопчик згадує той захоплюючий краєвид, що відкривався з пагорба-пасовища, військові історії дядька Боба, один з еполетів, на його думку, Наполеона, що промайнув під світлом ліхтаря. Дорослий Селбі оцінює військову ситуацію, згадує про контрабандне спиртне, деталізує портрет-опис Наполеона. Селбі-оповідач чимось нагадує героя дядька Боба, разом із яким вони і стали свідками таємної висадки французів на англійський берег. Елементи різнопланового опису: передача дитячих вражень, пейзажна замальовка, портретні деталі тощо – використовуються героєм для створення обсягу тексту. За допомогою художніх деталей старий створює історію, учасником якої є він сам. І роль окремих художніх деталей у створенні нібито історичного факту досить важлива.

Так, головний герой детально описує імператора, яким його запам'ятав: *There was his bullet head, his short neck, his round yaller cheeks and chin, his gloomy face, and his great glowing eyes... there was the forelock in the middle of his forehead, as in all the draughts of him... I could see for a moment his white-fronted jacket and one of his epaulets* [2, с. 39–40]. Але деталі опису зовнішності Наполеона Бонапарта нагадують зображення імператора Франції на парадному портреті Жака-Луї Давіда «Наполеон у своєму кабінеті». Цей портретний опис ніби вибивається із загальної канви розповіді та виглядає як певним чином «вмонтована» вставка. Більшість найвідоміших портретів Наполеона роботи Жана-Луї Давіда та Антуана-Жана Гро зображують героя в суттєво іншому ракурсі, аніж той, що презентований розповідачем. Можливо, портретна характеристика Наполеона є своєрідним елементом створення правдоподібності художньої реальності.

Опис зовнішності не відповідає і самій ситуації. Навряд чи, збираючись на таємну розвідку, Наполеон одягнув би парадний мундир. Наявність еполетів, особливого знаку для всіх офіцерів французької армії, не може бути підтвердженням високого статусу офіцера, якого бачив Селбі. Більше того, у біографії Наполеона така подія, як висадка на

англійський берег, у період, який описує Селбі, не зафіксована [5, с. 377–408]. Відомо, що висадка до Англії планувалася Наполеоном улітку 1805 р. [5, с. 391], Бонапарт чекав на сезон туманів, щоб дістатися острова. Проте звістка про готовність до наступу російсько-австрійських військ змусила його змінити плани [5, с. 391]. Соломон Селбі та його дядечко Боб скоріше за все бачили військових та офіцерів, одного з яких дядько Боб (не варто забувати, що він був напідпитку та перебував у напівсні) прийняв за самого Бонапарта. Адже одна річ зустріти просто французького офіцера, а зовсім інша – самого Наполеона.

Образ Наполеона, до якого часто звертається літературна традиція XIX ст., є символічним для покоління Соломона Селбі. Це не просто визначний політичний і військовий діяч, авантюрист, приклад людини, яка сама створила своє життя, це – романтичний герой. Для розповідача образ Наполеона є варіантом освоєння соціального простору та його романтизації. Він потрібен герою, щоб вибудувати власне минуле з метою довести оточуючим свою значущість. Розповідаючи про свою «зустріч» з Наполеоном, людиною, яка сама творила історію, герой ніби власноруч вписує своє ім'я у Велику Історію, доводить свою унікальність. Відтворюючи події «зустрічі з Наполеоном», Соломон Селбі намагається вкарбувати своє ім'я в пам'ять співвітчизників. Герой моделює просторово-часову площину власного життя героя через зображення романтизованої «напівправди». Він переповідає про побачене, яке є епізодом нібито справжньої історії, нібито правдою. Отже, відбувається створення міфу про історичну подію, якої не було, і саме через цей міф герой утверджує власну значущість.

Наявність двох оповідачів у творі, а відповідно, й оцінка ситуації, про яку розповідається, з двох точок зору, ускладнюють образ головного героя та зумовлюють специфіку авторської присутності в оповіданні. Орієнтація Т. Гарді на фактографічну точність та деталізацію зумовлена специфікою наративної традиції оповідання кінця XIX–початку XX ст. Реалістичність зображення означала не правдоподібність, а радше впізнавання суті реальності, відхід від інтерпретації дібраних фактів реальності [4, с. 270].

Події наполеонівських воєн, отже, відтворюються з особистісно-індивідуальної позиції персонажів. На перший план висувуються переживання героїв (Філіс і Матеус), їхні враження (Соломон Селбі та дядечко Боб) і своєрідна інтерпретація ними подій.

Форма «оповідання в оповіданні» дозволила зберегти дистанцію позицій нараторів у творах, але зумовила взаємодію цих двох наративів. У новелічних оповіданнях наявні дві просторово-часові площини, у межах яких і реалізуються всі вищезгадані прийоми створення художньої дійсності. Першу з них можна назвати реалістичною («Сумний гусар») або умовно реалістичною («Історія 1804 року»). Другу – романтизовано-реалістичною (історія Філіс та Матеуса та розповідь Селбі про зустріч з Наполеоном). Разом з тим, остання має міфологізований характер (створення героєм міфу про свою зустріч з Наполеоном та проектування Філіс потенційно ідилічних стосунків з Матеусом в іншій країні після вчечі) сприймається як метафора (зустріч із Наполеоном – як частина життя Селбі та шекспірівські алюзії стосунків Філіс і Матеуса). Проте ці дві площини не ізольовані одна від одної, їх взаємодія фіксується автором за допомогою структурних і мовних характеристик.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hardy F.E. The Life of Thomas Hardy (1840–1891) / F.E. Hardy. – L. : Macmillan, 1962. – 310 p.
2. Hardy T. Wessex Tales : [short stories] / T. Hardy. – L. : Macmillan, 1912, 287 p. –
3. Howe I. Thomas Hardy / I. Howe. – L. : Weidenfeld and Nicolson, 1968. – 206 p.

4. Зарубежная литература XX века : Учеб. для вузов / [Л.Г. Андреев, А.В. Карельский, Н.С.Павлова и др.] ; под ред. Л.Г. Андреева [2-е изд.]. – М. : Высш. шк., 2004. – 559 с.
5. Рыжов К. Все монархи мира. Западная Европа / К. Рыжов. – М. : Вече, 1999. – 656 с.

REFERENCES

1. Hardy, F.E. (1962) The Life of Thomas Hardy (1840–1891), Macmillan, London, Great Britain.
2. Hardy, T. (1912) Wessex Tales : Short Stories, Macmillan London, Great Britain.
3. Howe, I. (1968) Thomas Hardy / I. Howe; Publishing house «Weidenfeld and Nicolson», London, Great Britain.
4. Sarubezhnaia literatura XX veka [World Literature of the XXth] : utzhebnik dlja vusov, (2004), Andreev, L.G, Karelskii, A. V and Pavlova, N.S., pod redaktsiei L.G.Andreeva, Vyshchaia shkola, Moskow, Russia.
5. Ryzhov, K. (1999) Vse monarchi mira. Sapadnaja Evropa. [All the monarchs of the world. The Western Europe], Veche, Moskow, Russia.

УДК 821.161.2 – 311.3

«КОЗАКИ В ЯМАЙЦІ»: ФІКТИВНЕ ПРИРОЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИЧНОГО НАРАТИВУ В ЕКЗОТИЧНІЙ ПРИГОДНИЦЬКІЙ ПРОЗІ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНІВ «СИН УКРАЇНИ» В. ЗОЛОТОПОЛЬЦЯ ТА І. ФЕДІВА І «РЕЙД У НЕВІДОМЕ» Ю. ТИСА)

Семенова Д.С., аспірант

*Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
вул. Григорія Сковороди. 2, м. Київ, Україна*

darya.seme@gmail.com

На прикладі екзотичних пригодницьких романів для юнацтва «Син України» (1919) В. Золотопольця та І. Федіва та «Рейд у невідоме» (1955) Ю. Тиса розглянуто механізми поєднання типових мотивів і образів із історичного нарративу української літератури із сюжетами й структурними моделями, притаманними європейським пригодницьким романам, зокрема жанровим різновидам робінзонади і «пригод загубленого світу». Вписуючи протагоністів-українців у сюжети з «великої європейської історії», автори заповнюють лакуни в українському історичному нарративі, нормалізуючи уявлення про «свою групу» в імпліцитного читача. Водночас дискурсивна зустріч носіїв української ідентичності з типовими для європейських екзотичних пригод способами «зіткнення з Іншим» є приводом для переосмислення цих моделей на підставі українського національного досвіду.

Ключові слова: українська література, література для юнацтва, екзотична пригодницька проза, національна ідентичність, запозичення.

«КАЗАКИ В ЯМАЙКЕ»: ФИКТИВНОЕ ПРИРАЩЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО ИСТОРИЧЕСКОГО НАРРАТИВА В ЭКЗОТИЧЕСКОЙ ПРИКЛЮЧЕНЧЕСКОЙ ПРОЗЕ НА ИСТОРИЧЕСКУЮ ТЕМАТИКУ (НА ПРИМЕРЕ РОМАНОВ «СЫН УКРАИНЫ» В.ЗОЛОТОПОЛЬЦА И И. ФЕДИВА И «РЕЙД В НЕИЗВЕСТНОЕ» Ю. ТИСА)

Семёнова Д.С.

*Национальный университет «Киево-Могилянская академия»,
ул. Григория Сковороды, 2, г. Киев, Украина*

На примере экзотических приключенческих романов для юношества «Сын Украины» (1919) В. Золотопольца и И. Федива и «Рейд в неизвестное» (1955) Ю. Тиса рассмотрены механизмы сочетания типичных мотивов и образов из исторического нарратива украинской литературы с сюжетами и структурными моделями, присущими европейским приключенческим романам, в частности, жанровым